

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinsheimii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 7

urn:nbn:de:bsz:31-103771

buisse Raderus putat, quod post Christi necem, omnium gentium ludibrio ea gens fuerit propinata. Curtius autem cum ceteris qui supersunt, Alex. histor. scriptoribus, post Christum crucifixum, diruta iam vrbe scripserint. Quæ quidem res de Curtio adhuc incerta est. & tamen, non absimile videtur eum odio sædæ gentis, sic enim externis habebatur, reticuisse narrationem, in qua non potuisset dissimulare honorem factis eorum ab Alexandro habitum. Sed quoniam semper procliuiores esse debemus ad absolendum, libet credere tetigisse Curtium ista in amissis: eaque causa, cum coventum erit, suscitare conabimur.

MINOR FIDES) Nec immerito. Recentibus enim adhuc victoriis, pro victis potius quam domitis habendi sunt nuper subacti. & fere viuit in mentibus eorum, cum erepta libertatis desiderio, odium oppressoris. Et hoc est argumentum, quo nullum fortius vrget Alexander, domitionem sperantes milites retenturus, infra 6, 3, 6. &c. & Galgacus apud Tacit. Agric. 32, 3. Quo sensu & Scythæ infra 7, 8, 28. nostrum monent: *Quos viceris, amicos sibi esse caue credas.* Sic Molo *Susiana & Babylonie populis recens à se & inopinata victoria subactis parum fidebat*, apud Polyb. 5, 52. Nec sane mirum est victis non haberi fidem, cum ne mercenariis quidem habenda sit, vt supra ad 3, 2, 8. notauimus. Adde Gruter. ad Liu. 25, 33, 5.

4, 7, 1. *ÆGYPTII*) Quam elegans & nobilis fabula de aduentu Alexandri ad Iouem Hammonem & Ægyptum sit ficta & propagata, cognosces apud Pierium: nobis verum scribere curæ. Raderus. Quem credo significare fabulam relatum à Pierio Hieroglyph. 1, 7. quamquam ea nihil huc pertineat. Fingitur enim ibi imperante iam Ptolemæo, Alexander, in Deos scilicet receptus, per Ægyptum iter facturus, visendi patris sui Hammonis gratia.

AVARE ET SUPERBE) Scilicet hæc duo sunt, quæ solent auertere subiectorum animos, vt infinitis omnium sæculorum exemplis est testatissimum. Nihil enim verius est, quam quod olim in Senatu Romæ dictum Liius 8, 21, 6. refert: *nullum populum aut hominem denique, in ea conditione, cuius eum paniteat, diuinus quam necesse sit mansurum.* Sic bello Punico secundo maximus odii certatum idem auctor 21, 1, 4. asserit, *quod Pœni superbe auareque crederent imperitatum victis esse.* Qui paulo ante eadem odia in Afris suis experti erant, *quod iis crudeliter imperassent.* Polyb. 2, 72. Hinc Augustus *Paedagogum ministrosque Caii filij, per occasionem valitudinis mortisque eius, superbe auareque in provincia grassantes, oneratis graui pondere ceruicibus, precipitavit in flumen.* Sueton. Aug. 67, 6. Euitans scilicet ex motu prouinciæ cladem, qualem mox intulerunt Germani, qui *libidinem, ac superbiam Vari, haud secus quam scitiam exosi,* Florus 4, 12, 31. cum cum legionibus tribus internecione ceciderunt. Sunt qui dicant, *Pisone in Hispania cæso, imperia eius iniusta, superba, crudelia barbaros nequiuisse pati.* Sallust. Catil. 19, 4. De Ægyptiis præter Curtium, Diodorus 17, 49. notat: *quod Perse multa nefaria in sacra eorum commiserant.* (vide Strabon. lib. 17. Iustin. 1, 9, 2. a. quo & contracta Memnonis statua pertinet, de qua 4, 8, 3.) & *violenter imperiterant, animo lubente Macedones receperunt.* Contra cum Annibal Italiam vteret; amici Romanorum extrema patiebantur, aut expectabant; nec tamen is terror, cum omnia bello flagrarent, fide socios dimouit: *videlicet quia iusto & moderato regebantur imperio; nec abnuebant, quod vnum vinculum fidei est, melioribus parere.* Liius 22, 13, 11. Sic Bello Iugurthino Capæ ciues apud Iugurtham tenui imperio, & ob ea fidelissimi habebantur. Sallust. Jug. 89, 5.

4, 7, 2. *SEPTIMO DIE*) Eundem Arrianus 3, 1, 1. numerum ponit. Raderus.

CASTRÀ ALEXANDRI) Sic quidem impressi omnes: at D. Hieronymus

ronymus pro castra Alexandri, legit claustra Alexandri. quam lectionem Isidorus lib. IX. Originum confirmat. cuius sunt hæc in dictione Vgnos verba: Deinde pernicibus equis Caucafi rupibus feras gentes Alexandri claustra colibentia ruperum &c. Popma. Quem decepisse videtur Erasmus, qui ad hunc auctorem sic notat: Castra Alexandri. In Hieronymo legitur Claustra Alexandri, & fortassis sic hoc loco legendum est. Sed errant viri docti, confundendo castra Alex. de quibus hic, & claustra, quorum infra ad 6, 4, 16. larga habebitur mentio. Nullum ergo dubium est, quin hic retinendum sit castra. Orof. 1, 2. loca quæ accolæ Catabashmon vocant, haud procul à castris Alex. Magni. quo ex loco corrigendus est Æthicus. Et ne quis propter vocum latinarum vicinitatem hic quod mendum suspicetur, Ptolemæus omnem amputat dubitationem, qui & ipse circum ea loca habet τὴν Ἀλεξάνδρου παρεμβολήν. Ita supra 3, 4, 1. habuimus regionem quæ castra Cyri appellatur. Sed & multe ciuitates eo nomine fuerunt, quarum certe vnus Stephanus numerat quatuor voce Χάραξ, interque eas item vnam Alexandri. Sic enim ibi legendum. Χάραξ Ἀλεξάνδρου τῆς ἐν τῷ κελύφῳ τῆς Φρυγίας, ἐστὶν Ἀλεξάνδρου ἢ Φιλίππου ἐπατιπὸν δόματα. Castra Alexandri, regio ad Celasas, vbi Alexander Philippi filius castra habuit. Σπυρίων Χάραξ etiam à Plinio memoratur 6, 27. vide Stephanum de Vibibus, & Ioseph. Antiqu. 20, 2. Emendanda versio Luciani in Macrobiis. Pasargada quoque apud nostrum Persarum castra interpretamur. Sic auctore Strabone lib. 16. πολλὰ καὶ ἐνταῦθα χάρακις προσεαχθῆσθαι, multis locis characes, sine castra Sesostridis appellantur, scilicet vbi ille castra metatus fuerat. Ioseph. de B. Iud. 1, 7. loci nomen refert Castra Iudæorum. Τυβίαν ἐπατιπὸν, Herodot. 2, 112. Sic in Hirtii bello Hispan. cap. 8. grunus est excellens natura, qui appellatur Castra Posthumiana. Liuius 32, 13, 2. Rex primo die ad Castra Pyrrhi peruenit, locus quem ita vocant, est in Triphyllia terra Melonidis, an Molonidis, aut Molossidis, vt vocat 8, 24, 3. an potius leg. Elisidis, vbi Triphyliam constituit Eustath. ad Dionys. vers. 409? Minime, nam in Æpirotis res gesta. Alia ab his sunt Castra Pyrrhi, quorum 34, 27, 10. meminit. Πύρρα χάραξ, haud procul Lacedæmone, vt videre est tam ex illo loco, quam ex Polybio 5, 19. Lego & Castra Corneliana in Cæsare de bello Ciu. 2, 24. haud dubie nominata à Scipionum altero. Sic in vniuersa Europa plurimæ passim sunt vrbes, quæ vt originem debent castris, ita & nomen receperunt. Ita Marcellin. 17, 4. Castellum oppidum memorat.

NILO) Quo tempore credo accidisse, aut saltem paulo post, quod narrat Lucanus 2, 272.

Sonnum Alexander regum quos Memphis adorat,
Inuidit Nilo, mistique per vltima terra
Æthiopum lectos: illos rubicunda perusti
Zona poli tenuis; Nilum videre calentem &c.

Scilicet origine, cuius peruestigandæ gratia missi fuerant, non reperta. Alexander enim summo studio inquisiuit in caput eius amnis. adeo vt Maximus Tyrius pr. Serm. 25. prodiderit: nihil consuluisse Hammonem, præterquam de Nili fontibus. Certe ad Olympiadem matrem postea scripsit; existimare se fontes Nili ab se reperiros esse. teste Arriano 6, 1, 3.

4, 7, 4. MEMPHI) Vbi & ludos edidit, cum reliquis diis, tum Apidi. Arrian. 3, 1, 3. Sed & in honorem atavi sui Persei: coronari iussis victoribus persea, quam Perseus Memphi seuisse traditur. cum alias laurum amaret, quæ Daphnoides appellatur, & ab eo Ἀλεξάνδρου σίφανος. Vide Plinium 15, 13. & 15, 30. nam alii ad Alexandrum Paridem id referunt. De persea arbore vide Theophrast. Hist. Plant. lib. 4. & Dioscorid. 1, 188.

M. AZACES) Editi *Astaces*. supra 4, 1, 32. prætor urbis Memphæos nominatus est *Mazaces* seu *Mazæes*. An *Astaces* fuit totius Ægypti præses, *Mazaces* tantum urbi præfectus? an interim extinctus est *Mazaces*? Raderus. Ego sequutus Loccenium, cuius adnotationem supra 4, 1, 28. retuli, *Mazacem* hoc loco reponendum esse arbitratus sum: hoc magis quod alias etiam editiones huc alludere coniciam ex eo quod Buntingus in Chronolog. ad Olymp. 112. proposuit: *Alexander Magnus descendit in Ægyptum. Fuit autem illo tempore præfectus ibi Mazabes &c.* forte typhothæ errore ex loculorum vicinia nato, pro *Mazaces*.

ORIO) Iunii scriptura est sine annis nomine. Extra ordinem versus est, *Oxon & Oxo*. Locus affectus nomen verum perdidit: vetustissimus tamen codex Augustanus S. Valrici, & Ms. Constantiensis, nomen præfert, quod Modius posuit, *Oron*. Glareani editio *Oxio* annis legit, Argentina vetus eodem modo. Raderus. Sed Ortelius in voce *Oron*, vitiosum locum esse censet, & sic restituendum: *ocius* annis superato. Nilo nempe. de eo enim, ait, hic sermo: neque alium hoc tractu ullum esse quo Memphi ad interiora Ægypti nauigari possit, omnes Geographiæ periti mecum confiteantur necesse est. Quia,

Vnicus in terris Ægypti totius annis,

teste Lucretio 6, 680. Pro *ocius*, qui malit, *hæc* legat. Hætenus Ortelius. Ego ex eadem ratione cogitabam rescribi posse; *ostio* annis superato, annum enim simpliciter vocauit, securus nisi de Nilo accipi non posse. Sic Iesaias 19, 5. & Sueton. Aug. 67, 6. de pædago C. Cæsaris in Tiberim præcipitato agens, non expressit nomen, contentus dixisse: *præcipitavit in flumen*. Nam iuxta Memphim Nilus in duo ingentia brachia dividitur: quorum unum, nempe Pelusiacum, ad ortum: alterum, Canopicum ad occasum in mare mediterraneum influit. Wendelinus in admirandis Nili cap. 25. Atque hanc scripturam firmat Artianus 3, 1, 3. qui & ipse Pelusiacum ostium ab Alexandro transfinitum intelligit his verbis: *ἀφ' ἑκείνου ἐς Ἡλιούπολιν ἀπέβηεν ὁ διαδύς τ' ἴσθμον ἤκει ἐς Μίσηρον*. Prius enim, quod & Raderus notat, Heliopoli fuit, ubi congressus cum Ægyptio sacerdote, didicit veterum Deos nihil aliud fuisse quam homines. Vide citatos Raderi Augustin. de ciuit. 8, 5. Cyprianum in Octauo Minut. Felicis, Genebrardum, Athenagoram, quibus adde Gyraldum lib. de annis & mensibus.

4, 7, 5. COMPOSITISQ. REBUS) Persæ tenuerunt Ægyptum annos 112. post Cambysen, usque ad Darium Nothum Artaxerxis filium. Recessit tamen ante a Dario Hystaspis F. Olymp. 73. Sed post quadriennium per Xerxem recepta est Olymp. 74. defecit iterum a Dario Notho anno regni 11. Olymp. 91. anno 3. Recepit Ochus Rex Persarum Olymp. 107. anno 3. pulso inde Nectanebo in Æthiopiam, ut alii, in Macedoniam; unde fabula nata de Olympiade & dracone, quod Nectanebus magicam exercuerit. Sed iam natus erat Alexander Olymp. 106. anno 1. septem annis prius quam Nectanebus ex Ægypto fugeret. Ægyptum Persis extorsit Alexander Olymp. 112. anno 2. Macedones tenuerunt ad Cæsarem Augustum annos 295. Augustus in formam prouinciæ redegit. Raderus.

ITA UT NIHIL) Sapienter id cum fecisse multis rationibus, & similibus exemplis ostendunt Gruterus in Tacitum discursu 27. & Alb. Gentilis de iure belli 3, 11.

HAMMONIS) Ut sic potius scribendum credam, quam *Ammonis*, facit inter alia & Festi epitoma, quæ serie litterarum concepta, adspirationem inesse voci aperte testatum facit. nec valde moueor, quod vox *ἄμμον*, quod arenam signat, unde nomen deastro factum volunt, adspirationem non agnoscit. Scimus enim in nominibus haud paucis idem accidisse, postquam aliam in linguam migrauerunt. Nec de

ori-

originatione illa nimis certum est: nam sane quam liberales fuere Græculi, in omnium ferme nationum locorumque nominibus ex suo sermone deducendis. Præterea nec omnibus illa satisfacit, plures enim commentis sunt, quippe alii ab eiusdem nominis pastore deduxere, ut auctor est Eustath. ad Dionys. v. 212. Herodotus ab Ægyptiaca voce. *Λαμῆ* enim illos vocare, quem Græci *Δία*. Quod fortassis nonnihil iuuat Melanchthonem in Chron. Carionis lib. 1. Reineccium tom. 3. in regno Libyco, & eos quos inuit Boissardus de diuinatione, quo loco de Hammonem agit, qui consentaneum esse censent, *Hammonis appellationem fuisse eandem, quæ est Cham*. Quod eo magis accedit ad veri similitudinem, quo certius constat, posteritatem Chami ea loca occupasse: ipsam quoque Cyrenen, nomen habere mere Hebraicum, *fontis enim urbem* sonat, nec fatuus esset coniectura, ita appellatam à fonte solis, ad Hammonis delubrum, qui est in Cyrenaica regione. Chamum autem illum esse Hammonem, etiam hoc argumento dubites, quod Diodor. 3. 68. scribit Ammonem fuisse Regem Libyæ: item quod fabula de Saturno, qui patrem castrauerit, non temere aliam originem quis adsignauerit, quam factum illud Chami, quod refertur Genes. 9. 22. Atque huic opinioni firmamentum ingens accedit ex traditione qualiscunque Berosi lib. 3. qui scribit Chamum qui odio haberet patrem, apud quem alios filios post ipsum genitos potiore loco videbat esse, in ebrietate iacentis virilia comprehendisse, & magicis susurris eum effecisse sterilem: quod ipsum, quid aliud est quam Græca fabula, castratum ab Saturno patrem fuisse: scilicet ab hoc ipso Chamo, quem & Saturnum ab Ægyptiis appellatum fuisse, eodem Berosi loco refertur. Nec valde obest, quod hic Hammon, non Saturnus vocetur, sed Iupiter. Nam & inter Ioues medium Cælo patre editum fuisse, Cicero de natura deor. 3. 21. tradit. Non ignoro tamen ab eodem Beroso patrem Hammoni tribui Tritonem. sed posset dici, idem nomen commune fuisse diuersis. Vide plura in Indice. Græcos autem antiquitus id Oraculum consuluisse, probat Eleorum exemplo Pausanias lib. V.

437. 6. *ITER*) Hoc rerum scriptores, terrarum mensores, Geographi, Poëta, naturæ exploratores, Arrianus 3. 1. 9. Herodotus 3. 32. Strabo lib. 17. Plinius 5. 5. Mela 1. 4. Solinus cap. 27. Lucanus 9. 511. aliique testantur. Præter hos Seneca Nat. quæst. 2. 30. 2. de Cambyse signate narrat, quam male expeditio illi Æthiopica cesserit, quam historiam ex Herodoti 3. 26. descripsit, & quodammodo interpretatus est. Iustinus 1. 9. 4. compendio: *Ad Hammonis quoque nobilissimum templum expugnandum exercitum mittit (Cambyse) qui tempestatibus & arenarum molibus oppressus interiit*. Plutarchus Alex. c. 46. idem quod Herod. sed addit L. M. fuisse arenis ex Cambyse copiis oppressa.

TERRA COELOQUE) Hoc sumpsit à Sallustio, qui in Iugurthino 17. 5. de Africa *Calo terraque penuria aquarum*. Popma. Hinc *Lybia*, quasi *λενωλυ* egens pluuia, ut videtur Varroni apud Seruium in Æncid. 1. 26. Malchus in vita Pythagoræ narrat Herculem *σερδουσρον εις τω λιβύη τλω ανδρον*, missum in Lybiam aqua carentem, instructum fuisse à Cerere quadam *ροφη ηδυσια*, nutrimento quodam quod suum arceret, quo non eguisse quendam Andronem Argium, refert ex Aristot. de ebrietate Apollon. histor. mirab. 25. quippe qui tota vix sitis atque potus expers, cum ad Hammonem proficisceretur, sicca farina vescens nullum adhibuit humorem. Ex prædictis mirum non est, iis locis aquam esse venalem, ut in l. 14. §. 3. de alm. leg. traditur. Hinc etiam *seca* appellatur Lybia Nemesiano Cyneg. vers. 128. quæ *arenosa* Virg. Æn. 4. 257. Nescio an ex hoc Curtii loco colligat Wendelinus in admirandis Nili, negare Curtium Alexandriam habere pluias. mihi enim in præsens aliud non succurrit: hic tamen non de Alexandria loquitur, sed de locis per quæ iter erat ad Hammonem profectu-

lib. 4. cap. 7. num. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. Comment. in Curtium.

fecturo. Los espaciosos llanos de Egipto iamas veen agua del cielo, ait Ceuerio en el Viaie de la Tierra Santa cap. XX.

STERILES ARENÆ) Omnium optime hoc describit Lucanus 9, 382.

*Vadimus in campos steriles, exustaque mundi,
Qua nimius Titan, & rara in fontibus undæ.*

Et quæ ibidem longa narratione sequuntur, quomodo Romanus miles laborarit, & cum arenis luctatus sit. Sic Gellius 16, 11. ex Herod. 4, 173. narrat Pyllos illis in arenis periisse, cum arma in Austrum sumerent. est elegans fabella. Raderus. De hac igitur dici potest, quod Poëta quidam de siticulosa regione :

*Ipsè parens verum quondam infelicibus aruis
Addidit, & multa sterilem damnauit arena.*

Sic apud Claudian. de IV. Conf. Honorii vers. 436. legimus

Libye squalentis arenas.

Idque Pindarum Pyth. 4. stroph. 3. intellexisse voce κλαυσιφιων πιδων Benedictus autumat : propter adustam terram, & arene turbines qui visum iter facientium offuscant.

4, 7, 8. INGENS CVPIDO) Cuius eandem cum Curtio causam assignant Iustinus 11, 11, 6. & Oros. 3, 16. Sed Callisthenes apud Strabonem lib. 17. φησι τ' Αλιξανδρον φιλοδοξησαι μαλιστα ανιλθεις επι το χειρος ηριον, επειδη και περιστα ηκουσε ποτερον αναβηται και ηρακλεια. narrat Alexandrum ambitione, qua maxima ardebat, inductum ad id oraculum contendisse, quod intelligeret Perseam & Herculem prius eo ascendisse. Idem Arrian. 3, 1, 9. & copiosius Strabone, qui addit Alexandrum genus etiam à Perseo & Hercule duxisse. Raderus.

4, 7, 9. CYRENENSIVM) Diodoro 17, 49. tum demum narrat occurrisse, cum dimidium itineris iam ad Hammonem confecisset. Arrian. 3, 1, 17. Memphi auditos ait priusquam descenderet ad Mareotim. Raderus.

4, 7, 10. PRIMO &c. DIE) Quæro quot dierum iter fuerit à Mareotide lacu ad Hammonis templum? Variant etiam hoc loco auctores. Plinius à Memphi ad Hammonem XII. dierum iter ponit. Diod. 17, 49. inter arenas Alexandrum ait hæsisse octo dies, primis quatuor diebus usum aqua à camelis deuecta, reliquis quatuor cœlesti imbre adiutum, postea ducibus coruis venisse ad regionem habitatam. Plutarchus Alex. cap. 47. non distinguit iter. Arrianus 3, 1, 10. ex Aristobulo docet Alexandrum primis diebus iter haud procul à mari Paratonio fecisse per regionem non omnino siccam, stadiis mille sexcentis, hoc est, quinquaginta miliaribus Germanicis, quando triginta duo stadia vnum milliare ex nostratibus conficiunt. Dein Aristobulus affirmat petiisse Alexandrum Mesogabam, vbi Oraculum est Hammonis, per regionem omnino sterilem, sabuloque impeditam, & aquæ inopem, sed cœlestibus aquis effusus recreatum esse exercitum. Strabo à Paratonio ad Hammonem numerat stadia MCCC. miliaria quadraginta cum semisse & octaua. Raderus.

4, 7, 11. TERRAM) Vide Erasim. & Brasicanum in prouerbio, Terram video.

4, 7, 12. CVLTI SOLI) De hac Lybia Claudian. de raptu Proserp.
torrida semper

Solibus, humano nescit mansuescere cultu.

4, 7, 13. OMNIA INCEND.) Bong. ora inc. Certe videtur aliquid latere; vix enim eandem vocem, omnia, statim tam inepte repetiuisset.

4, 7, 14. LARGVM IMBREM) Idem de Selime Annales Turci-
ci Leuncl. sub annum Christi 1514. Solitudinem (iuxta Alcaïrum) ingressus est, quæ
arida

arida prorsus, aquis destituitur. Quum de die in diem progredere-
tur ulterius, placuit Deo largiri pluuiam: quo factum, ut inuisa illa copia nulla premeretur aquae penuria.
4, 7, 15. *QVATRIDVVM*) Et supra biduum num. 10. sunt dies VI. vn-
de liquet perperam legi apud Ampelium: abest (Ammon) ab Egypto & Alexan-
dria millia passuum uocem.

CO RPT) De cornis consentiunt Aristobulus, Callisthenes, Diodorus, Plut-
archus. Ptolemaeus cornus in dracones transformat, quos ait clamore edito agmen
praecessisse. Arrianus 3, 1, 12. prodigium quidem aliquod offensum putat, sed cuius-
modi fuerit propter scriptorum variantes sententias cunctatur dicere. Raderus. Adde
Eustath. ad Dionys. vers. 212. Simile est quod refert Velleius 1, 4, 2. Chaloidenses &c.
Cum in Italia considerunt. huius classis cursum esse directum alii columbae antecessoris
volatu ferunt. &c. Cadmum vacca deduxit ad Thebas, si Stephano fides in *Μοναλνοος*.
& Antinoen Cephei filiam serpens ad Mantineam; si Pausaniae lib. VIII. Sic de Iu-
dæis scelestæ finxerunt gentiles, asini ductu deserta penetrasse. Sic Africam peragran-
te Libro, cum exercitus eius siti premeretur, arietem ducem sequuti milites, eo ipso lo-
co quo postea Hammonis delubrum fuit, ingentem aquarum vim reppererunt. L. Am-
pelius, & qui mox referentur ad 4, 7, 23. Quæ quidem aut fabulosa merito creduntur,
aut ex stulta atque nefaria superstitione orta: quod etiam in Christianæ professionis
plebecula grauius notat Albertus Aquensis, extremo lib. I. expeditionis Hierosolym.
Fuit & aliud scelus detestabile in hac congregatione peccatis populi stulti & resane leuita-
tis, quod Domino odibile & omnibus fidelibus incredibile non dubitatur. Anserem quen-
dam diuino spiritu afferebant afflatum, & capellam non minus eodem repletam; & hac se-
bi duces huius secunde via fecerant in Ierusalem; quas & nimium venerabantur, ac be-
stiali more his intendebant ex tota animi inuentione. Quod absit à fidelibus cordibus &c.
Elegantem fabellam refert Marin. Sanutus in secretis fidelium crucis lib. 3. part. 3.
cap. 6. de Carolo Magno: Cum peruenisset cis Ierusalem ad desertum, quod vix in duobus
diebus transiri consuevit, in quo erant vrsi, leones, tygrides, & alia fera diuersæ; Rexque
Psalms dicens, cum ad illum peruenisset versiculum: Deduc me Domine in semitam
mandatorum tuorum, quia ipsam volui: vox alitis prope lectum eius audita est: quam
qui aderant audientes, expergefacti sunt. Rex vero Psalms continuauit, usque ad versum
illum: Educ de custodia animam meam. Et iterum alis clamauit: France quid dicis?
France quid dicis? Hanc alitem Rex persecutus est paruula semita, donec recognouerunt cal-
lem quam praecedenti die amiserant: & peregrini ex tunc ceperunt audire ibidem alites sic
loquentes. Porro de coruis minus miraculosa res est: quoniam illi sequuntur cadaue-
ra, quæ non temere inueniunt, nisi per loca habitata. Vnde & Barrosius Asiae 1, 1, 10.
scribit Azencos iter per arenas dirigere ventis, stellis, & auibus, maxime coruis, vul-
turibus, & similibus cadauera sectantibus.

4, 7, 16. *ITA VNDIQVE*) Alios hic nihil offendisse non miramur.
est enim non sane nimis asperum quod meas tamen aures radit. Leuigabis vnus ad-
iectione literule, quæ geminanda, geminae suæ occasione perit: *Incredibile dictu, inter-
vastas solitudines sita, vndique ambiens ramis &c. Sita nempe sedes. Ita superua-
cium, nisi ita mutes: Acidalius: adprobante Radero. Ego superiora quoque sic scri-
bam; Tandem ad sedem d. c. venium. ea (incredibile dictu) int. u. sol. sita &c.*

SILVAS) Lucanus 9, 522.

Esse loci superas, testatur silua per omnem
Sola virens L'hyen: nam quicquid puluere sicco
Separat ardentem tepida Berenicide Leptim,
Ignorat frondes; solus nemus extulit Hammon
Siluarum fons caussa loci - - Raderus.

Aa

4, 7, 18.

4, 7, 18. ACCOLÆ) Non satisfacit (inquit Glaucanus) hæc descriptio Geographia perito, quamquam eam ego corruptam & mutilam, denique male distinctam pono. Priorum enim versuum sensus de ortu & meridie, ubi distinguendus est nescitur, Æthiopum, Trogloditarum, & Arabum. Sed nec corruptus locus est, & distinctu facilis. Ita ergo interpunge: Accolæ sedis sunt ab Oriente proximi Æthiopum; in meridiem versi [alii versus] Arabes spectant, [malim spectat, ut referatur ad sedem] (Troglodytis cognomen est) horum &c. Raderus.

IN MERID. VERSVS) Vide Indicem, voce versus.

TROGLODYTIS) Hos enim etiam Arabum esse partem atque consanguineos, ex Iosepho patet, qui Antiq. 1, 16. scripsit, Abrahami filios è Cetura occupasse Troglodyticam, & Arabiæ felicis partem. Raderus ait hodie *Abassinos* dici, regnum *Barnagas* indigenas nominare.

SCENITAS) Quidam libri *Symnos*, quos Raderus ait posse videri *Simos*, quorum mentio apud Diodor. Ego vero nullos ibi reperio *Simos*, sed *Symen* quandam insulam, quæ tamen huc pertinere non potest. De Scenitis dicemus in Indice.

4, 7, 19. NASAMONES) Hunc locum Curtii aperiunt nobis versus Lucani 9, 438.

Hoc tam segne solum gratas non exferis herbas,
Quas Nasamon gens dura legit, qui proxima ponto
Nudus rura tenet, quem mundi barbara damnis
Syrus alii; nam litoreis populator arenis
Imminet, & nulla portus tangente carina
Novit opes: sic cum toto commercia mundo
Naufragis Nasamones habent - - Raderus.

4, 7, 21. VETEREM) Scibius malebat veterum.

DEI ORACVLVM) Cuius originem Nigidius apud Cæsarem Germanicum ad Arati arietem, refert ad arietem, qui subito ex arenis exitit, cum Bacchus illac exercitum duceret. Immortali autem, inquit, honore donatum (inter astra nempe Zodiaci seu signiferi) quod cum Liber exercitum in Africam duceret, & aquæ inopiam pateretur, subito aries ex arena exiit, & Liberum cum suo exercitu ad aquam diuinitus perduxit. Hoc factò Liber eum arietem Iouem Hammonem appellauit, eique fanum magnificum fecit, eo in loco, ubi reperta est aqua; & abest ab Alexandria itinere dierum nouem, locus arenosus, & serpentum multitudine plenus, & ab arena Ammon est nominatus. Ita fere quoque apud Hyginum volum. II. in ariete Herminippus dicit: quo tempore Liber Africam oppugnauerit &c. aries quidam fortuito ad milites eorum errans peruenit, quos cum vidisset, fuga sibi præsidium parauit. Milites autem qui eum fuerant conspicati, eisi puluere & astu pressi vix progrediebantur, tamen ut prædam ex flamma petentes, arietem sequi ceperunt usque ad eum locum, qui Iouis Hammonis postea templo constituto est appellatus. Quo cum peruissent, arietem quem insecuti [sic lego] fuerant nusquam inuenire potuerunt. Sed quod magis hic fuerat optandum, aquæ magnam copiam in eo loco nacli sunt, corporibusque recuperatis Libero statim nunciauerunt, qui gaudens, ad eos fines exercitum duxit, & Iouis Hammonis templum cum arietinis cornibus simulacro factò constituit, arietem inter sidera figurauit. Alias origines deducit Herodotus 2, 55. quas ait se accepisse ex relatione sacerdotum Iouis Thebani, de duabus feminis sacerdotibus à Phœnicibus adductis: de duabus vero nigris columbis Dodonæorum sacerdotum narratione. Sed hæc fabulæ Herodotianæ sunt, quibus ut pater fabularum abundat. Virgilius Iarban Africæ Regem videtur conditorem Hammonis laudare, Æn. 4, 198.

Èic:

Hic Hammonē satius, raptā Garamantide nympha,

Templa Ioui centum latis immania regnis,

Centum aras posuit - - -

[Ego nihil tale ex his versibus effin-
gam: sed tantum hoc, Hiabam in honorem parentis scilicet sui, toto regno, quod
late patebat, plurima templa, plurimasque extruxisse aras. Centum enim posuit pro
multis: ut in hoc - - Si lingua centum sint, oraque centum. Vnde grauis est error
Haurechi, qui in libello de cognomin. deor. ex istis versibus computat in templo Am-
monis centum aras fuisse.] Diodorus 17, 50. templum eius ab Ægyptio Danao condi-
tum prodidit. Idem 3, 73. Hammonem Libyæ regem fuisse scribit. Idem traditur, in-
quit, Ammon galea in bellis usus, cuius insigne fuit arietis caput. Sunt qui ipsum affirmant
natura in utroque tempore paruula habuisse cornua, propterea filium eius Dionysium (Bac-
chum) pari fuisse aspectu: posterisque traditum deum huic cornua gestasse. Idem 1, 13. Io-
uem Ammonem Osiridis patrem facit, cui etiam filius aureum templum extruxe-
rit. Silius 3, 684.

Hanc sedem primo Citherea condidit ales,

Hic ubi nunc aras, lucosque videtis opacos,

Ductore electo gregis (admirabile dictu)

Lanigeri lapidis media inter cornua perstans,

Marmaricis ales populis responsa canebat.

Eandem fere referens fabulam, quæ supra ex Herodoto tacta est: quem imitari vo-
lens Silius in hoc errare videtur, quod albas facit columbas, quas Herod. nigras.

At quæ Carpathium super æquor recta per anvas

In Libyen niueis tranans concolor alis.

nisi velimus ibi pro niueis substituere nigris: quod facile mutare potuit aliquis fabulæ
ignarus, & qui mallet niueam dici columbam, quam nigram. Aliam originem in-
digitat Theophrastus, referent Fanensē ad Ouid. Fast. 4, 791.

Sunt qui Phaëtonia referri

Credant

Phaëtonem obiisse in Æthiopia Ammonis, & ob id delubrum ibi esse, atque oracu-
lum. Aliam adhuc Hyginus in Ariete: Ammonem fuisse Æthiopem, qui ad Liberum
adducto pecore, sic ab eo fuerit honoratus. Suidas à pastore vocatum vult, qui id tem-
plum primus crexerit. Raderus.

4, 7, 22. *AQVAM SOLIS*) Forte leg. *fontem quem solis* &c. præser-
tim cum ita videam legere Pal. 1. & ceteros quoque scriptores sic vocare. Meminit eius
præter historiarum nostrarum scriptores Solinus cap. 27. Plinius 2, 103. qui ex vno hoc fonte
duos videtur facere. Scilicet legerat Hammonis fontem hac natura esse: deinde
apud alium auctorem, huiusmodi fontem esse in Troglodytis, ergo pro duobus habuit,
cum non succurreret, hunc, quisquis est, ipsum fontem Hammonis adnumerasse Tro-
glodytis ob viciniam locorum. Quam ob causam Garamantidi regioni eum ad-
numerare videtur Altiiffod. Chronol. ad Africa: *Garamantis regio, ubi est fons qui frige-
ret calore diei, & calet frigore noctis.* Sed & Lucan. 9, 511. *Garamantis eum fontem*
tribuit. Quamquam quum in opido *Debris* fuisse Solinus ait, cap. 29. ex Plin. 5, 5. vi-
deatur abire ab illa sententia. Hunc enim fontem Solis in huius nominis opido fuisse,
nemo ex histor. Alex. scriptoribus dicit. Beniaminus urbem hoc nomine *fons Solis*
siue *Ein-Schemes* collocat in Ægypto; quam doctissimus eius interpres coniecit esse
Heliopolin. Ipsius vero rei causam nititur reddere Lucretius 6, 848. Ouidius Me-
tamorph. 15, 309.

- - - medio sua corniger Hammon

Aa 2

Vida

Vnda die gelida est, ortuque obituque calefctis. Vide etiam Daus-
queium in Silium pag. 158. pr.

4, 7, 23. EFFIGIEM HABET) Sane multum abit Curtius à ple-
risque aliis rerum scriptoribus, qui arietina fronte & ore cornuto, vmbilicotenus Ham-
monem expriment. Sed hic primum de scriptura controuerfa videndum est. Chi-
rographa omnia, quæ potuerunt haberi, & *ἄριον ἰσίου* exemplaria hæc verba exhib-
ent: Id quod pro Deo colitur, non eandem effigiem habebat, quam vulgo diis artifices ac-
commo lauerunt. Vmbilico maxime similis est. Habitus sin. aragdo & gemmis coagmentatus.
Fr. Modius cum Palmerio legit: Vmbilico tentus arietis similis est, & geminas voces, te-
nus & arietis admensus est ex fito, quæ in Curtio nullæ sunt. Omnes enim & MSS.
& vulgati vere recteque videntur habere: Vmbilico maxime similis est. Sed quæ mens,
inquis, Curtio? certe Modii verba speciem veri habent. nam, vt pro illo in speciem pro-
pugnemus, Sextus Pompeius, Hammon, inquit, cognominatus, quia in arena putatur in-
uentus, quæ Græce hoc nomine ἄμμον appellatur. Cui cornua affinguntur arietis, à gene-
re pecoris, inter quod inuentus est. Et Herodotus 2, 42. Iupiter cum nollet ab Hercule cer-
ni, ab eo tandem exoratus, id commentus est, vt amputato arietis capite, pelleg; villosa quam
illi detraxerat, induta, sese ita Herculi ostenderet, atque inde factum vt Ægyptii Iouis simu-
lacrum arietina facie confingerent, & ab Ægyptiis Ammonior dñnt accepisse. Græci quo-
que Ammonem *ἄμμονος* nuncupant. Phæstus, an Ephæstus, Græcus auctor:

Ω Λιβύης Ἄμμων κερὰ τῆς φαρῆς κέκλυθι γέρον.

O Libyæ rates exaudi corniger Ammon.

Iam Lucanus 9, 512. - - - - - stat corniger illic

Iupiter, vt memorant - - - - - Lucatium Placiadem vide ad

illa Statii 3, 476. - - - - - licet aridus Hammon

luidet - - - - - Simulacrum, inquit, eius adiectis cor-

nibus arietinis confectum est. Et ipse Statius:

Quin est cornigeri vatis nemus - - - - - Ouid. Metamorph. 15,

309.

- - - - - medio tua, corniger Hammon,

Vnda die gelida est - - - - - Martianus: Ammon apparuit
cum cornibus arietinis & vestimento laniato, ac sitientibus vnda fontis exhibuit. Seruius
ad Virgil. Æn. 4, 198. ideo arietino capite fingi solitum ait, quod eius essent inualuta re-
sponsa. Traditur Ammon in bellis galca arietis cornibus insigni vsus, indeque putatur
fabula nata. Apud Lucianum *κεροπεγέων* appellatur. Arnobius lib. 6. Itaque
Hammon cum cornibus iam formatur, & fingitur arietinis. Quamquam Arnobius Iouis
Hammonis statuam ad modum hominis factam intelligat, eique pro insigni cornua
arietis velut pro tegumento apposita. sic enim ille: Si modo Ioui cornua detrahat, &
Mars temporibus affigat, Martem armis spoliat, & his rursum circumcludat Hammonem;
interfinitio fieri quæ poterit singularum? cum qui Iupiter fuerat, idem possit existimari Mars
esse: & qui Mavors fuerat, subintroire speciem Iouis possit Hammonis. [Eandem senten-
tiam tuetur Boissard. de diuinatione, vbi de nemore Hammonio scribens, ait: in cu-
ius medio statua Iouis erecta erat capite arietino, & veruicinis pellibus tecta. Minutius Fe-
lix: Iupiter cum Hammon dicitur, habet cornua; cum Capitolinus, gerit fulmina: cum
Latiaris, cruore perfunditur. Silius 3, 14. ex correptione Modii Nouant. ep. 34.

- - - - - cornigeri veneratus numinis aras. & mox:

- - - - - nemorosaque regna

Cornigeri Iouis - - - - - Idem sensus Sidonio Caum. 5, 264.

- - - - - doctis balatibus Hammon

Si sanctum sub lyre gemit.

& Ta-

& Tacito H. 5, 4, 3. *caso arietis, velut in contumeliam Hammonis.* Ovidius in Ibin vers. 297.

*Nec tibi fida magis misceri pocula possint,
Quam qui cornigero de Ioue natus erat.*

Hunc intelligit Tertullian. apolog. cap. 16. *de ariete cornutum.* Pertinet eodem Solinus cap. 27. *Illic & lapis legitur, Hammonis vocans cornu: nam ita tortuosus est & inflexus, ut effigiem reddat cornus arietini.* Ad eiusdem auctoris cap. 52. vbi de arboribus piperis agit; adnotat Salmasius; auctori Græco qui vitam Alexandri fabulose describit, Ammonem vocari *κροκόταυρον*. Vbi etiam de nummo Alexandri loquitur, cornutum exhibente regem. Sunt enim & alii eiusdem nummi ea forma. Vide Zamofii analecta antiq. Daciae cap. II. nam & à *statuariis cornutus volebat effingi*, ut auctor est Clemens Alex. in Admonit. aduersus gentes. Atque adeo hinc Alexandr. Arabibus *Dhelkarnain* hoc est *bicornem*, appellatum fuisse credam, quam ob rationes quæ in eruditissimi Viri, Amici, dum vixit, magni, Wilhelmi Schikardi Tarich pag. 73. referuntur. Quod magis etiam patet ex Athenæo 12, 9. vbi *Ephippus scribit Alexandrum facras etiam vestes in conuiuiis gestasse, nunc quidem Ammonis purpuream, per ambitum diuisam, & cornua.* Quod quidem & successores eius Macedoniae reges usurpasse, ut cornua gestarent in casside, aliquot exemplis ostendit Lazius lib. 1. rer. Græcarum. Ipsum etiam Hammonem cum cornibus arietis spectari in numo Traiani testatur Schottus de religione prisca: in alio eiusdem Imp. quem Dausquicus ad Sil. 3, 9. exhibet, insidens arieti exprimitur. vbi nonnullos citat Dausqu. qui cornua aut etiam corpus arietis ei adscribunt.] Hæc & his plura à me & aliis laudata Auctorum testimonia videntur pro Modio facere ad corruptendum Curtium. Sed oportebat Modium ad duplicem Hammonis faciem, animum & oculos aduertere, alteram, quæ pro icone ipsius habebatur; alteram quæ pro ipso numine colebatur. Illa specie arietina fuit; hæc umbilici, quem hoc loco delineat Curtius. Pro nobis facit eruditissimus vir & Sodalis noster Andreas Schottus apud Ortelium. *Umbilicum*, inquit, *hic interpretor rem aliquam eminentem (ut umbilicus in concharum genere, aut in corpore humano) metæ instar, veluti conum, aut quadratum, aut rotundum: quemadmodum rotundinibus iam fere absolutis (teste Porphyrio) ornamento & vsui apponi solent, atque etiam nunc hodie extrinsecus globi dimidiati forma apponuntur. Prisca enim genilisatio homines, hac infirmi forma non raro deos suos indicasse potius quam effigiasse, documenta sunt multa. In templo Delphico ut refert Strabo lib. 6. umbilicus conseruabatur fasciis velatus, ad demonstrandum quod hic locus in umbilico, hoc est, medio terrarum esset. Eratque ut Pausanias lib. 10. refert, ex candido marmore. Veneris deæ enim signum, apud Cypri Paphum, auctore Tacito H. 2, 3, 6. continuis erat orbis, latiore iniio, tenuem in ambitum, metæ modo exsurgens. De eadem fere idem Maximus Tyrius Orat. 38. nisi quod alba Pyramidi similem fuisse dicit. Idem ibidem scribit Arabes deum suum tetragono lapide significare, & ut Suidas in *Ἰδίο* *Ἄεθς* habet, nulla figura incisa, qui hoc de Arabibus Peræis dicit, quorum hunc deum, Mariem ait. Informem lapidem facit eundem Minutius Felix. Pessinensibus quoque in Phrygia, lapidem pro matre deorum habuisse, auctor est Lilius 29, 11, 6. Siciliem Arnobius lib. 6. non magnum, coloris feruæ atque atræ, angulis prominentibus inæqualem. lib. 2. lapidem nigellum dicit Prudentius. De Solis sine Heliogabali figura, Hierodotus 5, 5. fere idem quod Curtius de Ammonis: sunt enim hæc eius verba, Politiano interprete: Simulacrum nullum Græco, aut Romano more manu factum ad eius dei similitudinem. Sed lapis est maximus, ab imo rotundus, & sensim fastigiatus propemodum ad rotundam formam. Plura ibidem Schottus, quem inspicies. [Addi potest ex Apuleio lib. XI. *Isidis effigies, non pecoris, non auiis, non feræ, ac ne hominis quidem ipsius consimilis &c.**

& quæ notat Scaliger ad Eusebii num. CCCLXXVII, & DCCCLXX. & MCCL. Tertullian. Apolog. cap. XVI. Pausan. lib. IX. vbi de Hercule Hyettio. Herodot. 4, 62. Solin. cap. XXV. Mela, 2, 1. f. Herald. ad Arnob. Plinius 37, 11. pr. Videntur an huc pertineant *Lapides qui dii dicuntur* in Lamprid. Heliogab. cap. VII.] Habes apud eundem in nummo æreo Imperatoris Antonini vmbilicum expressum. Alii tamen interpretatur vmbilicum omnis antiquitatis studiosissimus peruestigator, Græcæque, Latinæ, & Hebrææ vocis gnarus, nobilissimus vir, Io. Georgius Hervvart in libro quem de magnetæ doctissimum condidit, necdum vulgavit: *Ita nullo* (inquit, post longissimam de magnetæ disputationem) *negotio ostendam, oraculum Iouis Ammonis* (quod Arriano 3, 1, 9. teste ἀσπερὶς ἰλιζέτι εἶναι: infallibile dicebatur esse) *nihil aliud fuisse, quam chartam, quam vocant marinam, pyxidæ nauticæ, seu magneticæ vite iunctam. idque hac ratione probo. Q. Curtius inquit Vmbilico maxime similis est* (ergo chartam marinam & pyxidem nauticam presentavit) *habitus smaragdo & gemmis coagmentatus. Quippe linea illa, earumque extremitates, circumferentiam circuli contingentes, quæ vel cavities quatuor mundi, vel reliquos octo rhombos principales, vel denique residuos ventos intermedios designabant, aliis gemmis & coloribus, ut fit, fuerant insignitæ. Hunc* (Iouem Ammonem) *cum responsum petitur, nauigio aurato gestant sacerdotes, cum multis argenteis pateris ex utroque nauigii latere pendentibus. Ad Curtium redeamus. Habitus* (nam sic iungenda verba sunt) *smaragdo &c. Mens Curtii: quod pro deo colitur, formam habet vmbilici, vestis, habitus, non alius quam materia vmbilici est, ex smaragdo & variis gemmis compositus. Diodor. 17, 50. Simulacrum dei ex smaragdus & aliis quibusdam constat. [Hic finire videntur verba Hervvarti, sequentia esse Raderi.] Quia tamen vox habitus non pro materia sed materiæ forma apud scriptores accepta legitur, ut habitus corporis, vocis, hominis fuit, quiescentis, sedentis, cubantis, & quæ sunt huius generis, fortasse verius exponemus verba Curtii in hanc sententiam: *Vmbilico maxime similis est habitus, smaragdo &c.* Hæc interpunctio est omnium antiquorum Codicum, quæ refert hunc intellectum verborum: vmbilico similis est habitus, seu forma, species, modus, facies eius, quod pro deo colitur, lapidis, inquam, qui constat ex smaragdo & aliis gemmis, sed factus in modum vmbilici. [Huic sententiæ & ego accedam.] Erant fortasse, qui hoc modo rem interpretabuntur: Effigies similis est vmbilico, habitus seu vestis, cultusque vmbilici est ex smaragdo & gemmis coagmentatus. Non incommode sane; sed nusquam lego lapidem pro deo cultum, fuisse alia veste contextum. Thebanus enim Iupiter non lapis fuit, sed statua Iouis arietina fronte, quam pelle contegebant. Si porro quæras quantus fuerit lapis vmbilici? respondebo id nusquam expressum; fas tamen esse, ab exemplo Arabum docere, de quibus est apud Arnob. lib. 6. & Suidam in Θιῶν Ἄγνῃ supra citatos: illos rudem lapidem pro Marte coluisse, quadratum, informem, longum pedes quatuor, latum duos, incumbentem aureæ basi. Hammonis lapidem paruum non fuisse licet existimare, quod illum octoginta sacerdotes humeris in aurea navi gestarint, quo forte fortuna dei nutus eos agit. Diodorus 17, 50. Raderus. Confer ea quæ notat Dausqueius in Silium Ital. pag. 101. & Gyraldus Synt. 2. de diis.*

SMARAGDO) Circum ea enim loca nascitur. Plin. 37, 5. vide.

4, 7, 24. *CVM RESPONSUM PETITVR*) Hoc obseruandum ex Diodoro 17, 50. Herodoto, Callisthene, Homero, & aliis, multa oracula nutu duntaxat esse data à diis paganorum, ut & hoc Ammonis. Eustathium vide ad Dionys. Afrum vers. 212. Strabonem lib. 17. vbi de Hamnone. Raderus. Tamen Boissardus nonnulla Hammonis oracula refert, tanquam voce reddita: quem adi in op. de diuinatione.

NAVIL

NAVIGIO) Num id aduectam docet religionem? Tacit. Germ. 9, 2. Se-
bisius. Sic de naue Saturni Ouid. Fast. 1, 239.

At pia posteritas puppim formauit in are,

Hospitum aduentum testificata dei.

Simile quid de Hercule Erythraeo legas apud Pausan. lib. VII. Ceterum hunc totum locum Curtii Hervvartus allegorice putat accipiendum. sic enim ille: *Cum itaque Iupiter iste Ammon, ut responsum det, nauigio fuerit gestandus, quis iam amplius dubiabit, ad rem nauticam eum pertinere; & quidem ad directionem nauis Prætorie, quam spartanidæ, & βασιλίδες vocant, ut quæ deaurari fuerit solita: idque eo magis, quod ab ipsis sacerdotibus, tanquam nauis illius gubernatoribus, fuerit gestauit. Patera vero argentea, ex utroque huius aurati nauigij latere pendentes, sine omni dubio pyxides illæ nauticæ sunt, quæ in charta marina circumferentia, octo vel sedecim numero circumcirca, æquali spatio à se inuicem distantes, delinearî solent. Et denique subiungit Curtius: sequuntur matronæ virginisque &c. Representant itaque hæc matronæ & virginæ, reliquas videlicet eiusdem classis, maiores & minores naues, quæ inconditis carminibus & laborem atque cædium nauigationis solantur, atque simul vna remigia moderantur, & nauem Prætoriam, quæ ex arte magnetica præuulgat, atque noctu & interdium lampades & faces aridentes secum gerit: nocte quidem flammam, & interdium fenum è longinquo cernentes, subsequuntur & comitantur. Hactenus Hervvartus. Sed Diodorus 17, 50. etiam aperte rem denarrat, ingentem scilicet matronarum virginumque turbam secutam toto itinere Pæanas canentium, deumque hymno patrio celebrantium: allegoriæ nulla mentio, vel significatio. Et reuera longius cum suis allegoriis videtur nauigando progressus Hervvartus. [Maxime cum pyxidibus nauticæ, pauculis ante nos inuentæ sæculis, nullus tum fuerit vsus.] Raderus.*

4, 7, 25. *FILIVM*) Eustath. in Dionys. Afri vers. 212. forte ex Plutarcho cap. 49. narrat, videri nonnullis errorem id antistitis fuisse, qui Græcæ linguæ non satis peritus, quin Alexandrum blande παιδίου φίλιον, appellare vellet; sic dixit παῖς Διός, fili Iouis. Quam tamen opinionem vix sane probabilem, non secutus est Curtius. ne enim errore lapsus videretur, addit: hoc nomen illi parentem Iouem reddere. Verisimilius Orosius ex Iustino 11, 11, 6. subornatum ab Alex. sacerdotem regi volentia respondisse. quod magis adhuc credibile faciunt multa circa ea tempora, corruptæ Pythiæ documenta, ut responderet quod cuique corruptorum cupientibus esset. Vide Herod. 5, 63. 6, 66. Thucyd. 5, 3, 14. Diodor. 16, 27. Non contemnendum est, quod cap. 3. Plutarchus tradit, Philippo Delphos mittenti responsum fuisse, ut præcipua religione coleret Ammonem. siue iam tum ea dæmonum fuit conspiratio; siue temere datum oraculum ex posterioribus euentibus obseruari ceptum, aut etiam plane confictum est.

ACCIPERE) Cuius rei non vnam causam habuisse comperio. primum enim præter insitam animo vanitatem, & factum ob res secundas (quam ei dicam impingunt Iulian. orat. 1. & omnes fere ceteri, qui mentionem eius faciunt. & confirmat Zonaras narratiuncula singulari: morti proximum in Euphratem demergere se voluisse, ut fama vulgaret, mortalium oculis ereptum ad deos excessisse.) famam eius multum valituram credebat ad debellandos hostes, ut ipse innuit infra 8, 8, 15. Deinde etiam ignominiam sibi patris incerti, & infamiam adulteræ matris abolere voluit, ut Orosius 3, 16. iudicat. Sic enim iam olim natalium suorum dedecora velauisse didicerat omnes fere eos, qui deorum aliquem patrem sibi mentiebantur. Vide Zamosii analecta antiquit. Dacia c. II. Et hæc sane vna est ratio, qua factum illud quomodocumque excusari possit. eam enim si demas, nihil obstat iudicio Boetii de Geneal. deor. lib. 13. extremo:

tremo: O inspidum inclysi iuuenis desiderium, malle potius se adulterio quam ex comu-
bio genitum, malle draconis se filium credi, quam Philippi clarissimi regis, & potius spu-
rium quam legitimum arbitrari. O mortaliem mentium, non solum inanis, sed detestan-
da gloria! is qui continue in oculis amicorum patiebatur mortalia, per mendaciorum fasci-
nationes ab eisdem se immortalem existimari cupiebat insipide. Sed quid tandem? Hanc ob
causam rejicitur merito, ne fraude gaudeat qui virtute poterat laudari. Quadrant in
Alex. illa Ouidii Metamorph. 9, 24.

Iupiter aut falsus pater est; aut crimine verus

Matris adulterio patrem peius: elige fictum

Esse Iouem malis; an te per dedecus ortum.

Qualis apud Tacitum 15, 72, 4. Nymphidius ex C. Casare se genitum ferebat. Nescio
num ita potius accipiendus sit Sidonius Carm. 2, 124. vbi dicit quaesivisse Alexandrum
Cynista sub Syrie patrem maculis genitricis:

quam, vt explicat Vir doctissimus, de maculis à concubitu draconis, in matris corpore
relictis, vt nimirum Sidonius velit, cum per infamiam matris, quam eo modo adulterii
ream agebat, Hammonem sibi patrem quaesivisse. Certe enim de maculis eius gene-
ris serpentinis nihil recorder legisse, quod ad Olympiadem pertineat. Nam de Augu-
sti matre proditum id à Suetonio cap. 94, 4. Hanc igitur originem, quacunq; causa
ambitam, variis postea modis ostentavit Alexander. Nam inde est quod, teste Cle-
mente Alex. in admon. aduers. gentes, *pulchrum hominis vultum cornu dedecoravit:* qua
de re supra ad 4, 7, 23. abunde dictum est. Inde quod in Ægypto Ammoniam vibem
condidit, postea *Paratonium* vocatam, vt auctor est Strabo lib. 17. & Stephanus, quam
hodie *Raxam* dici, scribit Dominicus Marius Niger Geogr. Aphric. Comment. III.
item quod in nummis quibusdam, serpentem qui paruulum infantem ore euomit, re-
praesentari iussit, qua re *Ioue se natum rex ille per ambages ostendebat*, vt explicat Alciat.
de singulari certam. c. 43. & in Emble. à principio: vbi Mediolanensium Ducum idem
insigne hinc repetit: & sequutus Alciatum Camerar. subcisu. c. 2, 9. Eodem perti-
nere putem, quod ei Corinthii statuam Iouis ornatu intra Altim dedicarunt, Pau-
san. lib. 5. & quod ab Apelle, apud Plin. 35, 10. fulmen tenens, pictus est. Fulmen enim in-
signe Iouis habebatur. Quamquam eius rei causam aliam assignare non foret diffici-
le: argumentum scilicet fuisse celeritatis cum magna audacia atque vi coniunctæ:
quam ob causam & inter Lagidas reperitur Ptolemæus *Ceraunus*, & inter Osmanidas
Baialites *Gilderum*, vtroque hoc vocabulo fulmen siue tonitru significante. Videri ta-
men possit (si quidem nimia superbia fidem huic assertioni non ademisset) bona potius
ratione parentem affectasse Iouem, quod ex sententia Homeri crederet cum omnium
esse patrem, maxime autem eorum, qui virtute præcellerent, quem in sensum cum eo
colloquentem Diogenem facit Dio Chrysof. orat. 4. idque confirmant Maximus
Tyr. orat. 25. & Plutarch. Apophth. cap. 39. & in vita cap. 50. nec se minus dignum eo
honore duceret, antiquis illis qui eum similiter adepti fuerant. Quo pertinere vide-
tur quod subiciunt. Cum Olympias audita hac fama, ægre ferret Alexandrum Iouem
sibi patrem adoptare, coque argutissima epistola (quam refert Agellius 13, 4.) re-
prehenderet hominem, respondisse fertur, compertum sibi ex Ægyptio sacerdote, Leo-
nem appellat Augustin. de Ciu. Dei 8, 5. reliquos etiam præcorum deos, homines fuisse.
Cuius rei locupletissimi testes sunt Cyprianus de vanitate idolorum, Athenagoras
in legatione pro Christianis, & Minutius Felix in Octauio. Adde Diodor. lib. VI. Ex-
cerpto I. apud Valesium. Aliorum qui idem diuinitatis fastigium, tralatitia à primis
parentibus ingenii humani cupiditate, affectauerunt, complura exempla leges apud
Camerarium subcisu. cent. 2. c. 9. Clementem Alexandrinum in admonit. aduers. gen-
tes,

tes, Pierium Hieroglyph. 43, 27. Cœlium Rhodig. A. L. 3, 5. & Dempster. ad antiquit. Rosini 3, 18. Speciatim autem de iis, qui à serpentibus concepti voluerunt videri, Camerar. subcelsu. 1, 69. & Gruter. ad Liu. 26, 19, 6.

HFM. SORTIS OBLITVS) Quamquam vulnere, venena, mors illum saepe suae fortis admonuerunt. [Quin & Macedonum libertas, de qua mox ad 4, 7, 21.] Pater Alexandri verus, Philippus inquam, ut nunquam se hominem in tanta felicitate obliuisceretur, quotidie praecepit ephobo, ut mane ingressus Regis conclaue, proclamaret: *Philippe memento te hominem esse.* *Ælian. hist. var. 8, 15.* Notarunt etiam Sibyllae Alexandrum:

*Post cinem Pelles, orienti cui paruit omnis
Diues & occasus domitori, quemque Philippo
Restituit Babylon, demonstratque pictatum*

Ammonis falsa Iouis ortum semine fama. Raderus. Quin & ipse Alexandrum, quo minus fidem haberet his, qui sese deum esse praedicarent, nempe somno & Veneris usu: quod in his degeneraret, plusque solio afficeretur. Plutarch. de discrim. adulator. & amici cap. 53. Idem auctor in vita cap. 50. & apophth. cap. 39. scribit: *iaculo crus ictum, multis concurrentibus eorum, qui ipsum saepenumero solebant deum salutare, dixisse: hoc quidem sanguis est, ut videtis, non ille (versus est Homeri Iliad. E. v. 340.)*

Humor, qui superum manat de corpore diuum.

Quod tamen dictum diuersimode refertur. Nam Seneca epist. 59, 19. fere cum Plutarcho consentit. Sed pater eius in Suafor. I. Callistheni id dictum verosimilius tribuit, eumque inde Alexandri indignationem incurrisse tradit. Verum Aristobulus Cassandrus apud Athenæum 6, 17. Dioxippum eius scommatis auctorem facit. Eodem tamen Athenæi loco Phylarchus rem memoratu dignam tradit: *Nicesiam Alexandri assentatorem, cum regem videret sumpto medicamento cruciari torminibus, dixisse: Quid, o rex, nobis fiet, quando vos deos hac tormenta premunt? Alexandrumque respondisse rix sublati oculis: Quales deos esse nos ais? vercor equidem ne iniuri diis inimicique simus. Non tempero mihi quin adscribam similem de Ptolemæo secundo historiam ex Athenæo 12, 9. eum sic fuisse donentatum ac perditum importuno luxu, ut sempiternam vitam sibi futuram somnaret, stulte iactans à se solo repositam fuisse immortalitatem. Cum igitur per multos dies articulari pedum morbo afflictatus esset, ubi conualuit, per fenestras deorsum aperitas Aegyptios iniurius ad stium prandentes, in sabulo temere distentos ac iacentes, Me miserum, inquit, quod non ex illis vnus sum. Merito igitur Alex. mortuum & falso dicitur Theocritus; & miserabili lamentatione prolecuta est Olympias. nam ille apud Clement. in admonit. aduers. gentes dixisse refertur: *O viri, bono esto animo, donec videtis deos mori ante homines.* Hæc autem apud Ælian. 13, 30. audito, longo iam tempore sepulchro carere filium, grauius ingemiscens, atque acerbissime plorans: *O fili, inquit, tu, cum in deorum numerum referri volueris, & id perficere summo studio conatus sis; nunc neque illorum quidem, quorum omnibus mortalibus æquale & par ius est, particeps fieri poteris, terra, sepulturaque.**

4, 7, 26. *CONSPLVIT*) Maximus Tyrius Orat. 25. scribit; nihil amplius consuluisse, præterquam de Nili fontibus. Ego Curtii fidem antehabeam sophistæ Græculo.

ÆQUE IN ADVL. COMPOSITVS) Si recte percipio Curtium, ostendit alium fuisse maximum natu sacerdotem, qui Alexandrum filium Iouis appellauit: alium hunc vatem, æque ac illum compositum in adulationem. Quod notandum inuestigando istius pseudohierarchiæ ordinis.

4, 7, 27. *POSSE VIOLARI*) Potuerunt tamen eiusdem farinae alii. Nam & Diomedes Venerem vulneravit; apud Homer. *Il.* 4. v. 336. quam ibi sic coasolatur Dione:

*Perfer filia mea, & tolera moesta quaevis:
Multi enim iam perculinus caelestes domos habitantes
Ab hominibus, grauib; malis inuicem illatis.*

Recenset deinde Martem ab Oto & Ephialte ligatum; Junonem ab Hercule, quin & Platonem sagitta percussos. Sic apud Pausan. *l.* 8. Minerua à Teuthide in femore percussa legitur, & alibi similia multa, quae meritissimo exagitant Clemens Alexandrinus, Arnobius, Minutius, Athenagoras. Lactantius Firmianus, Tertullianus, Augustinus, denique quotquot pro fidei Christianae veritate scripserunt aduersus gentilium deliria.

PHILIPPI) Sic ipse distinguit inter Philippum & patrem suum in epist. ad Athenienses apud Plutar. cap. 50. *accepistis Semum ab eo, qui tum dominus & pater meus nominabatur: Philippum indicans.*

OMNES) Sic quidem & Appianus testatur *lib.* 2. de bell. ciuili. in fine. hic quidem fortasse vere: sed falso vates Ammonis. nondum enim eo tempore poenas dederat Alex. Lyncestes, quem in *Philippi quoque eadem conserasse cum Pausania pro comperio fuit.* Curtius 7, 1, 6.

4, 7, 28. *VT IPSI VICTOREM &c.*) Aut nimis hic ego video, aut nihil alii viderunt. Equidem non pannus magis in purpura conspicuus, quam iste mihi in Curtio adtextus. A mala manu puto appendicem illam totam, *vt ipsi &c.* Quorsum enim additamentum tale? Periculum erat, ne caperemus satis, quid auctor vellet, nisi ipse adderet scilicet, quod sine nausea non legeremus. Glossema est, quod tu eiuice lector; & vindica nobiscum ab impura inculcatione purissimum castigatissimumque scriptorem. Acidalius. Simile autem responsum stercoreus ille deus reddidisse Rhodiis, idem de Ptolemaeo querentibus, legitur apud Diodor. 20, 101.

4, 7, 29. *FORTUNA*) Haec sententia non alium quam ipsum Alexandrum respicit; ad quem etiam priora referenda: *astimanti fidem oraculi, vana responsa videri potuissent: nec quicquam apertius, non enim sine dubitare Curtius, addens eam auidos potius gloria quam capaces facere, hoc est, vefanos atque vanos reddere: quo certe pacto quanto auidiores fiunt gloriae, tanto indigniores minusque capaces eius sunt. Est tamen qui sic interpretetur: Fortunam Alexandri plerisque persuasisse, eum aliquid maius homine habere, quamquam agnoscerent fallum fuisse oraculum.*

4, 7, 30. *ETIAM IPSIT*) Non quidem statim, sed *Persarum regno in suam potestatem redacto.* *Ælian.* *hist. nat.* 2, 19. Vnde ista quae passim memorantur à scriptoribus: *Gorgum armorum praefectum custodia, re cum Alexandro (qui tum Baccho sacrificauerat in Ecbatanis) communicata, inuisse proclamari, se Alexand. Ammonis filium tribus aureorum millibus coronare.* Sic infra 8, 5. ex compacto res ab Agide & Cleone geritur, Rege post aulae stante, vt persuaderetur Macedonibus adorandi regis ritus. cum iam Iouis filium non dici tantum se, sed etiam credi vellet. infra 8, 5, 5. Verum & tunc temporis Callisthenes, & alias semper non defuere, qui recordi ambitioni obuiam irent. Sic *Anaxarchus cognomento Eudæmonicus, cum aliquando in morbum incidisset Alexander, & ei medicus sorbitionem imperare fieri, videns Anaxarchus: At nostro deo (inquit) in cochlearis sorbitione spes sita est!* *Ælian.* in *hist. var.* 9, 37. & apud eundem 5, 12. *Conuocata Atheniensium concione, Demades surgens, decreto iussit, vt Alexander scriberetur deus decimus tertius. At populus impietatis magnitudinem non ferendam ducens, Demadi irrogauit multam centum (decem scribit Athenaeus 6, 13.) talentorum, quod Alex.*

MORLA

mortalem & hominem ascripisset Olympiis. Sed urbanissime Lacones idem 2, 19. exceperunt literas eius referent, quibus petebat à Græcis, ut se deum facerent. Itaque aliis aliter stantibus, Laconum decretum eiusmodi fecerunt: Quoniam Alexander deus esse vult, esto deus. Laconice simul, & patrie more redarguentes stuporem & reverentiam Alexandri. Et Lycurgus orator Atheniensibus Alexand. in deos referentibus, qualis vero, aiebat, iste sit deus, cuius è templo exeuntes opus habeant aqua se lustrali conspergere. Plutarch. in Lycurgo orat. cap. 4. Non defuerunt tamen vilia capita, qui amentiam hominis, foedissima simul & nefaria adulatione stimulant. Nam eundem illum Anaxarchum, de quo supra (ut scias verum esse illud Senecæ epist. 27, 9. adulatoris diuitum esse arrosos, arrosos, & derisores) Satyrus apud Athen. 6, 13. tradit, iter cum Alexandro facientem, cum subito conuisset, dixisse, nunquid tu hoc fecisti, o fili Iouis? Variat tamen non nihil Plutarch. cap. 50. Et eodem Athenæi loco quidam Nicetas: quid o rex, nobis fiet, quando vos deos hæc tormenta premunt! Quin & fuerunt (de quibus & Ælian. 2, 19. videtur innuere) qui eum publice in deos referrent, tertiusdecimum in deorum numerum adscribentes, ut ait Clemens Alex. in admonit. ad gentes. Cuius accessione insigniter confirmatur iudicium CL. Salmasii ad Lamprid. Alex. cap. 63. de loco Chrysofolomi ex homilia XXVI. in poster. ad Corinthios, vbi docet, virum illum sanctum, dum scriberet Alex. Magnum à Romanis decimum tertium Deum fuisse factum, in hoc tantum errasse, quod Romanis ascripserit, quæ Atheniensibus aliisque Græculis erant tribuenda. Nam & Athenienses, ut erant mutabiles, deum fecisse tandem Alexandrum, innuit Plutarch. in Lycurgo oratore c. 4. & Apophth. cap. 68. Et fabella Ægyptiaca, quam retulit Pierius Hieroglyph. 1, 7. argumento est, apud illas quoque gentes habitum fuisse pro deo. Ex eius successoribus solus Antipater vocare noluit deum, ut auctor est Suidas. Traditum est à Cyrillo lib. 6. contra Iulianum, ut Alexander deus nominaretur, ter & decies decretum fuisse ab iis, qui per id tempus agerent. In quibus verbis (sunt autem Reineccii in regno Macedonico, vbi de Alex. agit) suspicor esse mendum, & scribendum esse, ut Alex. Deus nominaretur XIII. hoc est, tertiusdecimus, quod quidem ita fere me reperiturum crederem, si ipsius Cyrilli foret copia. Tantum est, hunc Alex. obtinuisse, ut apud aliquos honoribus cœlestibus ornaretur. Quod si quoquam in loco, certe Alexandriæ debuit. quo & alludit noster in fine huius historiæ; & Dio Chrysof. orat. 32. Ne igitur & vos talis furor apprehendat, ob zelum quem habetis propter Alexandrum, nam & ille dicitur esse Iouis filius. Habuit & templum apud Arcenam urbem. Lamprid. in Alex. Severo cap. 5. de qua urbe obiter indicandus error Ortelii, qui hoc nomine vocatam eam ait: est enim Arcena urbs à proprio vocabulo Arce, quomodo urbem Romanam, Alexandrinam &c. passim dicunt auctores. Arce igitur dicebatur urbs illa, in Libano sita, cui Iosephus Antiqu. 1, 7. Aruceum conditorem tribuit. & 5, 1. Aseritis cessisse scribit, alio nomine Actipum vocatam. meminit eius & Stephanus. Vide omaino Scaliger. in Euseb. ad num. MMCCXII. In ea igitur urbe, vel apud eam templum Alexandro fuit. Nec defuit diabolus callidis ludibriis confirmare miserorum superstitionem, excitato etiam spectro, quod commestabundi & bacchantis more cum 400. fere hominibus, Mysiam atque Thraciam peruagatum est, nomen atque vultum Alexandri circumferens, ut scribit Xiphilinus in Auito.

CORRPPIT) Vere iudicat Curtius, quasi diceret, opera Alexandri, si iuxta humanæ virtutis modum æstimes, grandia sunt & admirabilia: si quasi à Deo profecta, ut ipse videri voluit, multum de claritudine sua perdunt. Quod & Lucianus eleganter notauit in dialogo Philippi & Alexandri: Ceterum quod ais Alexander, tibi fuisse conducibile, quo facilius rerum potueris: id profecto multum tibi glorie ex bene etiam ac

Strenue gestis eripuit. Πάν γὰρ ἰδὼν ἐνδὲς τῶν τῆς γένεος δόξαν : cuius sensum non ceperunt interpretes. est autem hic : *quicquid enim egisti, id omne, siquidem ut à deo gestum aestimari debebat, imperfectum longeque infra dignitatem postum consebatur.* Et patet ratio. nam ab homine victas esse nationes, expugnatas vrbes, euerfa imperia si narres, quilibet profecto censebit, cum hominem inter ceteros excelluisse : at si deo, vel etiam angelo tribuas, nemo certe magnopere id mirabitur, cum omnes sciant, nullas esse hominum aduersus deos vires, ut loquitur Iustin. 2, 12, 10. & Ouidius Metamorph. 8, 622.

quicquid superi voluero, peractum est.

Alludit huc Arrianus 5, 1, 2. cum dicit : *scripta quibus merito fides derogari posset, quando nominis alicuius mentio accedit, sit ut non omnino incredibilia esse videantur.*

4, 7, 31. *MAIORE LIBERTATE VMBRA*) Hinc apud Lucian. citato dialogo Philippus eos vocat *ἐλευθέρους ἀνδρας*, viros liberos. & Hermolauus infra 8, 7, 14. *miraris*, inquit, *si liberi homines superbiam tuam ferre non possimus?* Idque hac in causa saepe demonstrarunt, ut videre est in locis parallelis textui adiunctis, praecipuis exemplis Philotae, Callisthenis (quamuis hic proprie Macedo non fuerit) Cliti, Polypercontis, Hermolai & vniuersorum apud Arrian. 7, 2, 8.

4, 7, 32. *TEMPORI RESERVENTUR*) Forte scripsit Curtius suo quaeque tempore referentur. certe illud tempore comparet in Ald. ed. & nonnullis aliis.

4, 8, 1. *AB HAMMONE REDIENS*) [Male Cedrenus *πρὸ τῆς δόξης Βραχμανῶν ἀποτροπῆς*, à Brachmanibus reuersus. cum ipse paulo ante diuersum scripsisset.] Alexandria ab Alexand. anno regni 5, condita, ut auctor est Diodor. 17, 52. alii verius 6. ponunt; quod primum regni annum Diodorus praeterierit. Eusebius M. DC. LXXXVI. Eutrop. lib. 2. post princ. atque Cedrenus, septimo. (Sed hi finem; Diodorus initium vrbis spectauit) cum 25. aetatis ageret, Olymp. 112. auctore Solino cap. 35. L. Papyrio Sp. F. C. Petilio C. F. Coss. Liu. 8, 24, 11. Diodor. nominat Sp. Pothumium, & Veturium Coss. Athenis Aristophane praetore. Noster Sallianus Annal. Eccl. Tom. 5. tempus aedificatae Alexandria ita diserte explicat: *Annus inquit, mundi 3723. sexta aetatis imperii Persarum 207. Darij 8. Ieddos 34. Alexandri 6. (sexum accipe inchoatum, non finitum) Olymp. 112. 2. Archonte Aristophane. Vrbs condita 422. Coss. M. Claudio Marcello, T. Valerio Potito, ante Christum natum 330. Scaliger animaduert. ad Eusebium M. DC. LXXXVI. Alexandria in Aegypto condita. Metachronismus. inquit, vnus anni. condita enim anno antecedente, qui erat 2. Olymp. 112. Aristophane magistro Athenis, C. Valerio Potito Flacco. M. Claudio Marcello Coss. non autem anno primo eiusdem Olympiadis, ut scribit perperam Solinus, & fabula addit, L. Papyrio Sp. F. C. Petilio C. F. Coss. quem illud par Consulium quinquennio post magistratum gesserit, anno secundo Olymp. 113. nisi quis intelligat L. Papyrium Corsorem, C. Petilium Libonem Visolium II. Atqui quidam eos consules infusserunt in annum quartum Olymp. antecedentis, neque eorum nullus idoneus auctor meminit. imo puto ex hoc loco Solini eos hoc par Consulium explicatos fuisse. Mira hallucinatio apud Velleium 1, 14, 6. Fundani & Formiani in ciuitatem recepti eo ipso anno, quo Alexandria condita est. Ergo condita numero M. DC. XCIX. annorum XXIV. metachronismo. quod absurdum. [Errat videtur & Mercator in Chronol. qui ex Liuio conatur asserere, conditam esse Alexandriam L. Cornelio Lentulo, & Q. Publio Philone Coss.] Qui plenam velut panegyrim & laudationem Alexandriae quaerit, apud Marcellin. 22, 40. &c. reperiet, qui *verticem omnium vrbiū* appellat. Nihil tamen in illo leges, quod Strabo lib. 17. neglexerit. Raderus. Circa haec tempora Papyri usum fuisse repertum Varro tradidit, apud Plin. 13, 11. quem refutare conatur Polydor. Vergil. de inuent. rerum 2, 8. quod hic referre non visum est alic-*